

Quick scan natuurwaarden plangebied Kerkakkerstraat te Dommelen

Opdrachtgever: Pouteroyen Compagnons

Oktober 2006

Antonie van Diemenstraat 20 5018 CW Tilburg 013-5802237 Eac@home.nl

1. Inleiding

Het gebied, zoals met een zwarte lijn begrensd op het nevenstaande kaartje en gelegen binnen de bebouwde kom van de gemeente Dommelen, zal in de nabije toekomst worden heringericht.

Alvorens gestart kan worden met deze herinrichting is mogelijk een gedragscode en/of een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk.

In september 2006 is door Pouderoyen Compagnons aan het Ecologisch Adviesbureau Cools de opdracht verleend om een quick scan uit te voeren naar de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden binnen het plangebied. Begin oktober 2006 is door het Ecologisch Adviesbureau Cools een veldonderzoek verricht naar de actuele beschermde natuurwaarden. Het plangebied met een oppervlakte van circa 1 hectare bestaat ondermeer uit bedrijfsgebouwen, parkeerplaatsen, alsook een speelweide aan de oostzijde van het plangebied en een loofbosje aan de noordzijde van het plangebied.

2. Analyse natuurwaarden

2.1. Vaatplanten

Het loofbosje bestaat in de boom- en struiklaag uit ruwe berk, Amerikaanse vogelkers, wilde lijsterbes, schietwilg, zomereik, Amerikaanse eik, gewone vlier, gewone braam, klimop en hop en in de kruidlaag ondermeer uit de bodembedekkende klimop, alsook soorten zoals stinkende gouwe, grote brandnetel, gestreepte witbol en hondsdrif. Tussen straatstenen en op braakliggende delen groeit onder andere bijvoet, straatgras, gewoon duizendblad, grote weegbree, Canadese fijnstraal, gewone hennepnetel, gewone raket, gewoon struisgras, heermoes, jakobskruid, kropbaar, smalle wikke, tijmeprijs en zachte dravik.

De waargenomen plantensoorten komen veelal (zeer) algemeen in Noord-Brabant en elders in Nederland voor. De plantensoorten zijn niet beschermd volgens de Flora- en faunawet dan wel landelijk bedreigd of door de provincie Noord-Brabant aangewezen als een prioritaire soort. Op basis van het veldbezoek en een deskundigenoordeel kan worden gesteld dat de kans nagenoeg zeker is uitgesloten dat dergelijke soorten binnen het plangebied voorkomen.

2.2. Dagvlinders, libellen en andere ongewervelden

Tijdens het veldbezoek zijn met uitzondering van het groot koolwitje geen dagvlindersoorten waargenomen. Ondanks het feit dat het bezoek laat in het jaar heeft plaatsgevonden en tal van dagvlindersoorten dan niet meer vliegen, kan op basis van een deskundigenoordeel worden gesteld dat het plangebied slechts sporadisch zal worden bezocht door dagvlindersoorten. De dagvlindersoorten die zullen voorkomen in het plangebied zijn landelijk, provinciaal en/of regionaal veelal algemeen, zoals de atalanta, citroenvlinder, dagpauwoog, kleine vos, het klein geaderd witje en in de bosrandzones wellicht ook het (iets) minder algemene bont zandoogje en de gehakkelde aurelia. Wettelijk beschermde dan wel landelijk bedreigde of provinciaal prioritaire soorten zullen niet voorkomen aangezien geschikt leefgebied in of nabij het plangebied ontbreekt.

Tijdens het veldbezoek zijn geen libellensoorten waargenomen. Op basis van een deskundigenoordeel kan worden gesteld dat door het ontbreken van poelen, sloten of andere wateren in het plangebied nauwelijks libellensoorten zullen voorkomen. Zeer waarschijnlijk zullen af en toe wel enkele zwervende libellensoorten het plangebied bezoeken, zoals de paardenbijter, gewone oeverlibel, het lantaarntje en de houtpantserjuffer. Ook voor de libellensoorten en andere ongewervelde diersoorten, zoals sprinkhanen, hommels en bijen, geldt dat wettelijk beschermde dan wel landelijk bedreigde of provinciaal prioritaire soorten binnen het plangebied zo goed als zeker niet zullen voorkomen.

2.3. Amfibieën en reptielen

Op basis van het veldbezoek en een deskundigenoordeel kan worden gesteld dat het plangebied, door het ontbreken van poelen, vijvers, sloten of andere wateren, ongeschikt is als voortplantingsgebied voor amfibieën (bijvoorbeeld de middelste groene kikker of bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad). Het loofbosje is min

of meer wel geschikt als land- en/of overwinteringsbiotoop voor amfibieën. Het is echter niet bekend of in de nabijheid van het plangebied voortplantingswateren voorkomen, waardoor het loofbosje ook kan fungeren als een land- en/of overwinteringsbiotoop.

Het plangebied is niet geschikt als een leefgebied voor reptielsoorten zoals de levendbarende hagedis en hazelworm.

2.4. Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn alleen van het konijn enkele sporen (uitwerpselen en graafsporen) waargenomen. Op basis van een deskundigenoordeel kan worden gesteld dat in het plangebied zeer waarschijnlijk nog enkele andere algemene zoogdiersoorten zullen voorkomen, zoals de mol, bosmuis, huismuis, huisspitsmuis en rosse woelmuis. Met name langs het loofbosje zal zeer waarschijnlijk ook regelmatig de algemene gewone dwergvleermuis foerageren en mogelijk ook de minder algemene laatvlieger. Vaste verblijfplaatsen van deze vleermuissoorten kunnen aanwezig zijn in bijvoorbeeld spouwmuren van gebouwen binnen het plangebied. De aanwezigheid van vleermuissoorten die in boomholten verblijven, zoals de watervleermuis en rosse vleermuis, wordt gezien de afwezigheid van geschikte bomen, nagenoeg zeker uitgesloten.

Genoemde zoogdiersoorten zijn in Noord-Brabant en elders in Nederland veelal algemeen. De laatvlieger is daarentegen (iets) minder algemeen. Met uitzondering van de huismuis zijn alle zoogdiersoorten wettelijk beschermd volgens de Flora- en faunawet. De vleermuissoorten zijn tevens beschermd volgens de Europese Habitatrichtlijn en door de provincie Noord-Brabant aangewezen als een prioritaire soort.

2.5. Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn uitsluitend enkele algemene vogelsoorten waargenomen, zoals de koolmees, winterkoning, merel, ekster, kauw, roodborst en Turkse tortel. Op basis van een deskundigenoordeel is het zeer aannemelijk dat deze vogelsoorten ook broeden binnen het plangebied, evenals andere algemene vogelsoorten zoals de pimpelmees, houtduif, spreeuw, vink, fitis, tjiftjaf en heggenmus. Alle vogelsoorten zijn beschermd volgens de Europese Vogelrichtlijn en de Flora- en faunawet.

3. Toetsing Flora- en faunawet

3.1. Effecten op de bestaande beschermde natuurwaarden

Door de herinrichting van het plangebied zullen (deels) vaste of tijdelijke verblijfplaatsen dan wel foerageergebieden verdwijnen van enkele beschermde zoogdier- en vogelsoorten. Het betreft veelal landelijk, provinciaal en/of regionaal (zeer) algemene soorten zoals het konijn, de mol, bosmuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, gewone dwergvleermuis, koolmees, winterkoning, merel, ekster, kauw, roodborst, vink, fitis, tjiftjaf en heggenmus. Aangezien er voor deze soorten in de omgeving van het plangebied ruim voldoende alternatief leefgebied aanwezig is, zal de vernietiging van de thans aanwezige leefgebieden binnen het plangebied geen negatief effect hebben op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten op lokaal, regionaal, provinciaal of landelijk niveau. Maatregelen om het verlies aan leefgebied te compenseren of te verzachten worden dan ook niet noodzakelijk geacht.

3.2. Flora- en faunawet

Activiteiten die een schadelijk effect hebben op soorten die beschermd zijn volgens de Flora- en faunawet zijn in principe verboden. Van dit verbod kan onder voorwaarden worden afgeweken, met een ontheffing of een vrijstelling. Naast een 'passieve' wettelijke bescherming door middel van diverse verbodsbepalingen is er in de Flora- en faunawet een actieve bescherming opgenomen via onder andere soortenbeschermingsplannen en de zogenaamde rode lijsten met landelijk bedreigde soorten. Per 23 februari 2005 is de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) artikel 75 met betrekking tot de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze herziene Flora- en faunawet zijn de beschermde planten- en diersoorten verdeeld in drie groepen.

3.2.1. Tabel 1: algemene soorten

Voor de soorten opgenomen in tabel 1 geldt een vrijstelling van de verbodsartikelen 8 tot en met 12 (*) als de activiteiten te kwalificeren zijn als bijvoorbeeld de herinrichting van het plangebied. Aan de vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Voor deze werkzaamheden hoeft dus geen ontheffing te worden aangevraagd dan wel een gedragscode te worden opgesteld of gevolgd. Een vrijstelling betekent echter niet dat de soorten niet meer beschermd zijn en geldt er nog altijd de zogenaamde zorgplicht (**).

Van de soorten die opgenomen zijn in tabel 1 komen binnen het plangebied de volgende soorten (mogelijk) voor: konijn, mol, bosmuis, rosse woelmuis en huisspitsmuis.

3.2.2. Tabel 2: overige soorten

Voor de soorten opgenomen in tabel 2 geldt een vrijstelling van de verbodsartikelen 8 tot en met 12 (*) als de activiteiten te kwalificeren zijn als bijvoorbeeld de herinrichting van het plangebied en als de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode (**). Indien er geen gedragscode wordt opgesteld of gebruik wordt gemaakt van een reeds bestaande en goedgekeurde gedragscode dan dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze aanvraag wordt dan onderworpen aan de zogenaamde uitgebreide toets (zie verder Tabel 3: streng beschermde soorten).

Van de soorten die opgenomen zijn in tabel 2 komen binnen het plangebied enkele vogelsoorten voor. Voor vogels die broeden binnen het plangebied zal geen ontheffing nodig zijn als de werkzaamheden niet plaatsvinden in de meest kwetsbare periode (15 maart tot 15 juli) voor deze broedvogels. Vaste rust- of verblijfplaatsen van standvogels zoals spechten, uilen of roofvogels komen binnen het plangebied niet voor.

3.2.3. Tabel 3: streng beschermde soorten

Voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bijvoorbeeld de herinrichting van het plangebied, geldt voor de soorten opgenomen in tabel 3 geen vrijstelling van de verbodsartikelen 8, 9, 11 en 12 (*), ook niet op basis van een gedragscode. Voor deze activiteiten is een ontheffing van de genoemde verbodsartikelen noodzakelijk. Een ontheffingaanvraag voor de soorten opgenomen in tabel 3 wordt getoetst aan drie criteria: er is sprake van een in of bij de wet genoemd belang (****), er is geen alternatief en doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort. Deze drie criteria vormen de zogenaamde uitgebreide toets. De drie criteria staan naast elkaar en niet na elkaar, met andere woorden aan alle drie criteria moet voldaan zijn. Voor het verbodsartikel 10 wordt geen ontheffing verleend. Van de soorten die opgenomen zijn in tabel 3 komen binnen het plangebied (zeer waarschijnlijk) de gewone dwergvleermuis en laatvlieger voor. De vleermuissoorten gebruiken het gebied waarschijnlijk alleen als foerageergebied, echter vaste verblijfplaatsen van deze vleermuissoorten kunnen aanwezig zijn in bijvoorbeeld spouwmuren van gebouwen. Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholten komen binnen het gebied niet voor en er is ook geen sprake van een vaste vliegroute. Als een gebied uitsluitend door vleermuizen wordt gebruikt om te foerageren dan is de aanvraag van een ontheffing niet noodzakelijk. Indien gebouwen worden gesloopt dan is een nader onderzoek noodzakelijk naar de eventuele vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Mochten er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn dan is de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk voor de verwijdering van deze verblijfplaatsen.

(*) Artikel 8 tot en met 12

Artikel 8: Het is verboden (beschermde) planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

(**) Zorgplicht

'Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Deze zorg houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.'

(***) Gedragscode

Een gedragscode wordt meestal opgesteld per een organisatie, sector of bedrijfsschap. In een gedragscode staat beschreven hoe de schade aan beschermde soorten (zoveel mogelijk) wordt voorkomen door bijvoorbeeld de geplande werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen (15 maart tot 15 juli) van vogels of hoe de gunstige staat van instandhouding van soorten wordt gegarandeerd door bepaalde maatregelen binnen of buiten het plangebied. Een gedragscode moet worden ingediend voor goedkeuring bij de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Er mag ook gebruik worden gemaakt van een reeds bestaande en goedgekeurde gedragscode met betrekking tot soortgelijke werkzaamheden die zullen worden uitgevoerd binnen het desbetreffende plangebied.

(****) Onderzoek en onderwijs

- populatie en herintroductie;
- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid;
- dwingende redenen van openbaar belang;
- het voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom;
- belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

4. Conclusies en aanbevelingen

De opstelling of naleving van een gedragscode of de aanvraag van een ontheffing van de verbodsartikelen 8 tot en met 12 is niet vereist dan wel wordt niet noodzakelijk geacht voor:

- soorten die opgenomen zijn in tabel 1 en binnen het plangebied (kunnen) voorkomen, namelijk het konijn, de mol, bosmuis, rosse woelmuis, veldmuis en huisspitsmuis;
- de vogels die binnen het plangebied broeden als de werkzaamheden niet plaatsvinden in de meest kwetsbare periode (15 maart tot 15 juli) voor deze broedvogels;
- standvogels zoals spechten, uilen of roofvogels, omdat vaste rust- of verblijfplaatsen van deze soorten binnen het plangebied niet voorkomen;
- de gewone dwergvleermuis en laatvlieger, aangezien deze vleermuizen het plangebied waarschijnlijk alleen gebruiken als foerageergebied. Vaste verblijfplaatsen in bomen komen niet voor en er is ook geen sprake van een vaste vliegroute. Indien gebouwen worden gesloopt dan is een nader onderzoek noodzakelijk naar de eventuele vaste verblijfplaatsen van vleermuizen. Mochten er verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn dan is de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk voor de verwijdering van deze verblijfplaatsen.

5. Literatuur en bronvermelding

Europese Commissie, 1992.
Habitatrichtlijn. Brussel.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2002.
Flora- en faunawet. 's-Gravenhage.

Provincie Noord-Brabant, 2002.
Streekplan Noord-Brabant 2002. 'Brabant in Balans'. 's-Hertogenbosch.

Provincie Noord-Brabant, 2004.
Achtergrondrapport Nota uitvoering soortenbeleid. 's-Hertogenbosch.

Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, 2004.
Besluit van 10 september 2004, houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen. 's-Gravenhage.